

tíðindablaðið

sosialurin

Postsmoga 76,
3800 Argir,
telefon 11820

Útgevandi: p/f sosialurin

Fyrirskjótari og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)

Bláðólk: Hogni Djurhuus, Dagný Joensen, Jóhann Mortensen og Jan Müller

Lýsingar: Árni Joensen

Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981

Hvør birtir upp undir Weimar?

oddagrein

DIMMA gremur seg týsdagin 19. apríl um, at andstøðan og serstakliga Javnaðarflokkurin bera seg soleiðis at á lögtingi, at støðan alt meira minnir um tann ruðuleika, sum var á týska ríkisdegnum árin undan nazistisku valdstøkuni.

TAD ER rætt, at ruðuleikin á lögtingi til tíðir minnir um Weimar-ríkisdagin, men tað er ikki rætt, at andstøðan hevur ábyrgdina av hesum. Tvørturímóti kann samgongan takka andstøðuni fyri, at ruðuleikin ikki er størri, enn hann er. Tað eru samgonguflokkarnir, sum eiga høvuðsskomminu av tí parlamentariska ruðuleika, sum valdar á lögtingi til tíðir, og tað er lætt at prógva.

EIN ÁLVARSSOM grund til tann ringa stand er tað áhaldandi klandrið í samgonguni. Hvønn tingdag eru vit áskoðarar til uppgjör millum samgonguna, ið oftast fara heilt út um alt sømiligt mark: brigsl, skuldsetingar og sniðrenning skifta við skammlest sjálvrós og ódámiga manureringar. Avtalur verða gjørdar og brotnar, og ofta tykir tað, sum tað ið umræður er, at lumpa ein samgonguflokk ella at lumpa ein andstøðuflokk, sum

kennir seg bundnan at hjálpa samgonguni við at fáa heilt átrokandi lógaruppskot ígjøgnum.

OMAN á allan henda syndarlaga ruðuleika kemur so hetta, at ein av samgonguflokkunum meira og meira líkist ávisum flokki í weimar-ríkisdegnum. Orðaskiftið um alment bókaforlag avdúkaði eitt hat og eitt agd til høvundar og listafólk, sum ikki er sæð í nøkrum europæiskum lóggávutíngi, síðan ein ávisur flokkur beindi fyri weimartinginum!

VIT UNDRAST ikki yvir atburðin hjá tí flokki, ið her er hugsað um. Hann er í tráð við støðu flokksins øll árin — meira ella minni. Atburður Fólkaflaksins, tí sjálvandi hugsa vit um hann, er í hvussu so er heilt í tráð við muruna í Dagblaðnum, ið var einasta blað uttan fyri nazistiska heimin sum mótmælti, tá demokraturin, humanisturin og rithøvundin Carl von Ossietzky fekk Nobels heiðursløn í bókmentum, meðan hann sat í koncentrationslegu í Nazitysklandi!

UNDIR slíkum parlamentariskum umstøðum kann tað ongan undra, at ruðuleiki valdar á Føroya lögtingi, men skyldina í og ábyrgdina fyri hesum syrgiliga og skaðiliga ruðuleika hevur eingin uttan samgongan aleina!

Uttanlandsskuldin vaks-in við risastigum

Tað er ikki eydnast landsstýrinum at tálma prís-voksturin, sum borgarliga samgongan setti sær fyr, visir Jørgen Thomsen, lögtingsmaður, á í politisku viðmerkingini

politisk viðmerking

Tað er ov stutt fralið til, at tað er gloymt ímillum manna, hvussu andstøðan, og tað serstakliga lögmaður, var vanur at tosa um skilaloysi ið ræddi, tá ið undanfarna samgonga sat við røðrið.

Serstakliga varð uttanlandsskuldin drigin fram, ið undanfarna stýrið skilaleyst hevði ført okkum út í. Dúgliga varð roknað út, hvussu nógvur túsdur krónir, hvørt mansbarn í Føroyum skyldaði í útláningum og so framvegis.

Dúgliga varð samanboreið við uttanlandsskuldina hjá Danmark, og hvussu nógv størri hon var her hjá okkum.

Tað tykist sum áhugin ikki er so stórur nú at rokna út, og kunngerá ið Dimmalætting, hvussu nógv hvørt mansbarn í Føroyum skyldar í útláningum í dag.

Øll máttu fáa tað fatan, at um hesir menn sluppu fram at til at stýra hesum samfelagi, ja so fingi vit eitt nýtt stýri, ið kom við einum heilt nýggjum politikki, ið fór at broyta figgarligu gongdina, soleiðis at uttanlandsskuldin ikki kom at vaksa

stórvegis.

Tað er tí ikki av leið, at minna á, at sitandi stýri hevur litið bót um hesa uttanlandsskuld. Hon er har aftur ímóti vaksni við risa stigum undir hesum stýrinum.

Samgongan hevur felt niður í samgonguskjalið hesi orðini: «Lønarpolitikkurin skal miða fram ímóti at minka munin ímillum há- og láginntøkurnar. Prís-voksturin má tálma við effektivum prís og vinningsfærligheit».

Skjótt kann semja fáast um, at hetta eru tveir góðir setningar at hava sett sær, men spurningur má heldur verða: hvat hendir á hesum øki.

Sitandi samgonga hevði sett sær fyr at tálma innflutninginum, fyr at bota um vánaliga figgar-gongdina, varð sagt. Dúgliga varð vist á, at ov nógv varð brúkt í hesum samfelagi, og rætt er tað.

Hetta skuldi bótast m.a. við at hækka tollin, og hvat er úrlitið: vit seta met í innflutningi, og uttanlandsskuldin veksur, eisini her hava vit sett met.

Við at leggja toll á vørur, ið fólk megu hava,

landsstýrismaðurin í skulamálu.

Har varð nógv gott sagt, og millum annað seðið landsstýrismaðurin, at onki skuldi smygjast yvir høvðið á skulanum uttan í samráð við leiðslu skúlans, rektara, lærarar og næmingafelagið.

Varð hetta bert sagt, uttan at landsstýrismaðurin kann standa við síni orð? Er landsskúla-fyrirsitingin og landsskúlaráðið oman fyri landsstýrismannin?

Tað er okkurt sum tíður upp á hetta.

Tá skúlin varð settur á stovn varð mikið rumbul um henda skúla. Kreftir vóru sum yngstur at ongin skúli kom. Tá skúlin so byrjaði, og vit vóru komin í gongd, hildu vit, at vit høvdu fingið hægri skúla í Eysturoy.

Tað sær út til, at tær negativu kreftir enn stríðast og ikki ætla at gevast, fyrr enn skúlin er lagdur

gevist honum við hægri inntøku náttúrliga meiri peningur at keypa óneyðugar vørur fyri.

Tað er uttan iva tørvur fyri einum politikki, ið tálmar nýtsluna, men vit hava fingið prógv fyri, at tann politikkur, ið sitandi samgonga førir, ikki ber nakra tálming við sær, men just tað øvuga.

Uttanlandsskuldin er nú komin upp á umleið 1,6 milliard, so hon er meir enn tvífaldað undir borgarlaga stýrinum.

Hvørt mansbarn í Føroyum skyldar nú umleið 40.000 kr. í útláningum. Tá ið hin samgongan legði frá sær, skyldaði hvar føroyingur 20.000 kr.

Eisini má halast, at henda lantøka í stóran mun fer til nýtslu, tí á figgarlógini er almenna nýtslan, økt so munandi sum ongantíð áður, meðan upphæddin til vinnulív ið ikki er økt.

Nýtslan verður ikki tálmað við at leggja byrðarnar á tey, ið bera ov nógv frammanundan.

Har við gerst rokin á teimum høgu lønunum enn størri.

Jørgen Thomsen

Negativu kreftirnar stríðast móti studentaskúlanum í Eysturoy

Linjurnar hjá skulamyndugleikunum ógvuliga ógreiddar

Í 14. september tann 5.-3.-1983 er samrøða við rektaran á Eysturoyar Studentaskúla og HF-skeið og Ludvig Petersen, stjóri á landsskúla-fyrirsit-ingini.

Skúlin í Gøtu ætlar at seta á stovn samfelagsdeild, men landsskúla-fyrirsit-ingina «mælir frá» (í brævinum frá landsskúla-fyrirsit-ingini stendur »verður ikki«...).

Mótmæli varð síðan sent til Landsskúla-fyrirsit-ingina frá rektara, lærarar og næmingafelagi. Málið kom síðan fyri í landsskúlaráðnum, og varð har avgjørt, at eingin

samfelagsdeild skal vera í Gøtu.

Tá landsskúla-fyrirsit-ingin á fyrsta sinni mælti frá var argumentið, at næmingatalið var ov lítið.

Nakrar dagar seinri vaknar onkur við kaldan dreym, talið 13 (trettan) er størri enn (tölv). (Tað eru bert 12 næmingar á biologi-kari deild).

Í hesti má nýtt argument fáast til vega.

Pengar, tað skilja øll. Sjalvfygilit er hetta alt ov dyrt.

Harra skúlastjóri: Fyri nýggjár var figgarætlan gjørd fyri skúlaárið 83/84. Hendan varð góðkend av

landsskúla-fyrirsit-ingini og send Føroya Landsstýri sum eisini gav henni blátt stempul. Síðan fekk hon viðgerð í Lögtinginum og góðkend uttan nakra broyting. Lýst sum lóg av lögmanni.

Við í hesi figgarætlan var samfelagsdeildin. Hvi varð hon ikki steðgað á nýggjárinum?

Spennandi verður hvat næsta argumentið verður!

Tá skúlin varð settur á stovn eftir summarfrítíðina 1982, fingi næmingarnir einki at vita annað enn, at somu møguleikar vóru í Gøtu sum í Hoydølum.

tjak og meiningar

Vit gera fesarar okkara varugar við, at treytin fyri at fáa lesarabrev upptikin undir hesum teiginum er, at blaðstjórnin veit, hvør hevur skrivað brovini.

Tá eitt ár er gingið, er skiljiverk sett til Gøtu-skúlan.

Í § 2 í lögtingslóg um Studentaskúla og HF-skeið í Eysturoy stendur at: »Undirvísingarlaga skipað á sama hátt sum Føroya Studentaskúli og HF-skeið». Hvussu skal henda grein skiljast?

Í februar varð skipað fyri panelundi á skúlanum. Við í panelinum var

oyðin.

Tað fólka-grundarlag, sum er til henda skúlan, er minimalt. Skal soldið, sum nú er upsett á lands-skúlaráðnum, brúkast, verður ikki long tíð til allir næmingar í Eysturoyar-økinum eru soldaðir í Hoydalar, og næminga-grundarlagið tikið undan skulanum; tá verður grundarlag at avtaka (niðurflegga) skúlan.

Kanska er hetta ætlan-in?

Bert ein spurningur afturat. Høvði tað ikki verði skilabætri at sagt frá nú, hvørjar møguleikar tey hava sum nú søkja á skúlan í Eysturoy? Soleiðis at hesi fingi møguleika at velja Hoydalar ella HF nú. So hevði skúla-leiðslan sloppið undan aftur at blaka (10-12?) næmingar út, komandi ár.

Starvsnevndin hjá næmingafelagnum í Gøtu